

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 42/08-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. K. – C., D., zastúpeného advokátom Mgr. Z. C., D., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2007 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo 15/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. K. – C., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2007 doručená sťažnosť Ing. A. K. – C. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo 15/2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobným návrhom z 24. októbra 2007 domáhal náhrady škody v sume 195 145, 50 Sk s prísl. v konaní, ktoré prebiehalo na Okresnom súde Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 Cb 269/05. Prvostupňový súd 21. júna 2006 rozhodol vo veci tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a zaviazal ho zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 32 529 Sk. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 26 Cob 155/06 z 26. októbra 2006 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal, že rozhodnutie krajského súdu bolo zmätočné a postupom tohto súdu mu bola odňatá možnosť konať pred ním podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), vec nesprávne právne posúdil, čím bol naplnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. d) OSP.

Krajský súd vykonal dokazovanie v jeho neprítomnosti, ako aj v neprítomnosti jeho právneho zástupcu, a to v takom rozsahu a s následkami, ktoré pre neho nepriaznivo ovplyvnili rozhodovanie vo veci.

Napriek tomu, že v žiadosti o preloženie pojednávania 26. októbra 2006 právny zástupca vyjadril svoj zámer zúčastniť sa nasledujúceho pojednávania vo veci, konal odvolací súd bez jeho prítomnosti, a tým „zasiahol do jeho práva vyplývajúceho z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a účastníkovi odňal možnosť konať pred súdom. V takom prípade súdne konanie podľa sťažovateľa trpel procesnou vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f) O. s. p.“.

Podľa sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol jeho dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu, porušené jeho základné právo na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti a základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Porušenie svojho práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že „súd nevyhovel žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa o odročenie pojednávania, a to napriek skutočnosti, že už raz tak na žiadosť právneho zástupcu žalovaného skôr učinil a to na základe rovnakých dôvodov“.

Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 16/01 z 27. februára 2007, ktorý v obdobnej veci rozhodol tak, že postupom všeobecného súdu došlo k odňatiu účastníkovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom a Uznesením sp. zn. 2 Obdo 15/2007 z 28. júna 2007 p o r u š i l základné právo Ing. A. K., so sídlom D., ..., na prerokovanie veci verejne v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho práva garantované čl. 47 ods. 3 Ústavy podľa ktorého všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi rovní.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 15/2007 z 28. júna 2007 z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť Ing. A. K. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania vo výške 7.424,60 Sk na účet Advokátskej kancelárie H., s. r. o., D., zastúpeného Mgr. Z. C., advokátom.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že rozhodnutie krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním doručeným okresnému súdu 18. januára 2007. V dovolaní namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a že rozhodnutie

odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd rozhodnutím sp. zn. 2 Obdo 15/07 z 28. júna 2007 dovolanie sťažovateľa odmietol.

Sťažovateľ vidí porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v tom, že najvyšší súd nesprávne zamietol jeho dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorý podľa neho konal a rozhodol o odvolaní v jeho neprítomnosti, pričom mu neumožnil (resp. jeho právnomu zástupcovi) vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02). Zároveň je v súlade so zásadou subsidiarity právomoci ústavného súdu aj takýto zásah podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitel'né účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

V súvislosti s rozhodovaním na základe údajne nesprávneho právneho názoru odvolacieho súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že jej predmetom je namietané porušenie základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 28. júna 2007 sp. zn. 2 Obdo 15/2007, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 26 Cob 155/06-129 z 26. októbra 2006, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 15 Cb 269/05 z 21. júna 2006 zaväzujúci sťažovateľa zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 32 529 Sk a vedľajšiemu účastníkovi v sume 990 Sk.

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa preskúmal, či procesný postup najvyššieho súdu (aj krajského súdu) nebol svojvoľný a či mal oporu v zákone. Zo spisu okresného súdu sp. zn. 15 Cb 269/05 ústavný súd zistil, že okresný súd vykonal dokazovanie na pojednávaní 30. januára 2006 za účasti všetkých účastníkov konania a ich právnych zástupcov, na pojednávaniach konaných 10. mája 2006 a 14. júna 2006 za prítomnosti odporcu konania (sťažovateľ nebol prítomný) a právnych zástupcov účastníkov konania, pričom na pojednávaní konanom 14. júna 2006 právny zástupca sťažovateľa v závere uviedol, že „*nemá návrhy na doplnenie dokazovania*“.

Dňa 19. júna 2006 (faxom) a 20. júna 2006 (poštou) právny zástupca sťažovateľa zaslal okresnému súdu vyjadrenie označené ako „*konečný návrh*“ s vyčíslením trov právneho zastúpenia. Na pojednávaní konanom 21. júna 2006 okresný súd vyhlásil rozsudok.

Ďalej zo spisu vyplýva, že krajský súd po tom, ako mu bol doručený spis okresného súdu na rozhodnutie o odvolaní (17. augusta 2007), vyzval právneho zástupcu žalovaného (22. augusta 2007), aby sa vyjadril k odvolaniu, a súčasne vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie. Po vyjadrení účastníkov k odvolaniu 12. septembra 2007 určil termín pojednávania na 12. október 2007. Právny zástupca žalovaného 22. septembra 2006 krajskému súdu oznámil, že sa tohto pojednávania nemôže zúčastniť, pretože v uvedený deň bol povinný sa zúčastniť pojednávania na tomto súde v inej veci. Obdobne svoje ospravedlnenie zaslal krajskému súdu 11. októbra 2006 aj právny zástupca sťažovateľa. Krajský súd následne pojednávanie odročil na 26. október 2006. Predvolanie bolo doručené právnym zástupcom účastníkov 16. októbra 2006.

Dňa 19. októbra 2006 (faxom), resp. 20. októbra 2006 (poštou) sa právny zástupca sťažovateľa ospravedlnil na krajskom súde, že sa nemôže zúčastniť ani pojednávania určeného na 26. október 2006, pretože má v tento deň o 13.15 h pojednávanie na Okresnom súde Dunajská Streda.

Krajský súd po oboznámení sa s obsahom doteraz vykonaného dokazovania pred okresným súdom a priložených listinných dôkazov pojednával v neprítomnosti právneho zástupcu sťažovateľa podľa § 101 ods. 2 OSP, na ktorom vyhlásil rozsudok, ktorým rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Uznesením najvyššieho súdu z 28. júna 2007 bolo dovolanie sťažovateľa ako neprípustné podľa § 243b ods. 4 v spojení s ustanovením § 218 písm. c) OSP odmietnuté.

Ako z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 28. júna 2007 vyplýva, v dovolacom konaní boli preskúmané procesné podmienky podľa § 236 a nasl. OSP a po zistení, že v predmetnej veci krajský súd rozhodoval rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania, dospel k záveru, že v danom prípade nie je splnený žiadny z dôvodov prípustnosti dovolania uvedený v § 238 ods. 1 až 3 OSP. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia sa najvyšší súd zaoberal aj námietkou sťažovateľa, že postupom krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred

súdom, t. j. že toto konanie trpelo vadou podľa § 237 písm. f) OSP, pretože sa nemal možnosť vyjadriť ku skutočnostiam, na základe ktorých odvolací súd posudzoval listinné dôkazy a obsah vykonaného dokazovania pred okresným súdom. Namietal, že krajský súd vychádzal aj z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia z 28. júna 2007 dospel ústavný súd k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, rovnako uviedol skutkové zistenia, o ktoré oprel svoje rozhodnutie, akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní, ako aj ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil (obdobne napr. III. ÚS 322/04).

V závere uznesenia najvyšší súd okrem iného uviedol:

„V súdnej veci ani jeden dôvod prípustnosti dovolania zistený nebol. Teoreticky do úvahy mohol pripadať len dôvod podľa § 237 písm. f), OSP, ale ani tento dôvod neobstojí, pretože nebol naplnený. Právny zástupca žalobcu aj napriek tomu, že je advokátom a preto účastníka o jeho procesných právach súd nepoučuje (§ 5 ods. 2 OSP) si dostatočne neuvedomuje postavenie súdu a svoje postavenie, ako advokáta, voči súdu. Odvolací trojčlenný senát potrebuje prípravu na odvolacie pojednávanie, ktoré si dopredu plánuje. Súd nie je orgánom, ktorý poskytuje služby účastníkom podľa ich želaní a pokynov, ale rozhodujúcim orgánom, ktorý o právnych vzťahoch koná. Postup je striktne upravený v OSP. Pri zavádzaní kontradiktórnosti do občianskeho súdneho konania povinnosťou účastníkov je označiť už v prvostupňovom konaní všetky dôkazy, ktoré vo veci treba vykonať (§ 120 ods. 4 OSP). Ak účastník opomenie túto povinnosť súd na to neprihliada. Žalobca mal možnosť si uplatniť svoje právo. Na dovolacom konaní už iné práva ani uplatňovať nemohol a preto bola účasť na pojednávaní účastníka či jeho právneho zástupcu na výsledok konania nemala vplyv. Mimo toho advokát mal možnosť pri svojich osobných prekážkach si zvoliť substitúta, čo si vymienil advokát už v plnomocenstve (č. 1. 7 spisov). Správne preto postupoval odvolací súd, keď nebral ohľad na ospravedlnenie zástupcu žalobcu, ale pojednával v jeho neprítomnosti za splnenia podmienok ustanovenia § 101 ods.2 v spojení s § 211 ods. 3 OSP).

Podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 4 OSP dovolací súd odmietne dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

S poukazom na citované ustanovenie dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol. Pre úspešné bránenie práva nebolo potrebné vynaložiť v dovolacom konaní náklady, preto žalovanému nebola priznaná ich náhrada.“

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti, ani z k nej pripojeného napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených najvyšším súdom, a teda o porušení jeho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva podľa 48 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ ide o namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd v súvislosti s tým uvádza, že zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95). Zo spisu okresného súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že všeobecné súdy pre účastníkov predmetného konania vytvorili nerovnaké procesné podmienky. Vychádzajúc z tejto interpretácie čl. 47 ods. 3 ústavy a po posúdení okolností dovolacieho (i odvolacieho) konania ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi postupom najvyššieho súdu a namietaným porušením označeného základného práva. Sťažovateľ nepreukázal také pochybenie dovolacieho, resp. aj odvolacieho súdu, na základe ktorého by sa v dôsledku protiprávneho postupu tohto súdu ocitol v nerovnom postavení voči žalovanému v konaní. Podľa názoru ústavného súdu uplatňovanie právomocí všeobecného súdu v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku nemožno považovať za porušenie zásady rovnosti strán v civilnom procese. Preto sťažovateľova námietka porušenia rovnosti strán v konaní pred súdom je tiež zjavne neopodstatnená.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008